

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Ecclesiastica Hymnodia Libri Tres

Secchi, Anacleto

Antverpiæ, 1634

Cap. XIX. Animum à curis externis liberum sanctioribus anni temporibus
vellet Hymnodiaë vsus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45942](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45942)

CAPVT XIX.

*Animum à curis externis liberum san-
ctioribus anni temporibus vellet
Hymnodie vsus.*

DILECTVS Canticorum Sponsus, vt declara-
ret quo animorum genere præ ceteris de-
lectetur, & quibus magis se coniungere solitus
fit, concedens suas visitationes, sub consuetis
metaphoris differens pronuntiauit: *Vadam ad* Cantic. 4.
montem myrrha, & ad collem thuris. Super quo
textu appositè diuus Gregorius Magnus scripsit,
per *montem myrrha & collem thuris* intelligendos
esse animos, qui, præmissio studio mortificatio-
nis, ascendere nouerunt ad studium sanctæ ora-
tionis; myrrha namque ob suam amaritudinem
est symbolum mortificationis; thus fuit sem-
per ob suum odorem symbolum orationis.

Mortifica-
tio sensuum
prauia de-
bet esse per-
fecta ora-
tioni.

Ad montem ergo myrrha (ait diuus Gregorius)
& *ad collem thuris sponsus vadit, quia eos fa-
miliariter visitat, quos per mortificationem vi-
tiorum ad alta proficere, & per mundas & hu-
miles orationes suauius redolere perspicit.* Ex hoc
textu post vnusquisque Hymnodie studiosus
cognoscere causam, cur aliqui hauriant plures
ex Hymnorum vsu delectationes & fructus, qui-
dam autem modicas, vel nullas, alij potiùs sen-
tiant fastidium. In promptu aderit causa ex hoc
textu Canticorum. Dominus noster, à quo &
fructus & delectationes sunt expectandæ, suas
non concedit visitationes, nisi iis qui priùs no-
uerunt ad collem myrrha se recipere; nisi nimi-

rum sciant aliquando præmittere quemdam locum cessum quasi ad montem, in quo mortificationis studium exercentes myrrham dabunt. Vbi quædam myrrhæ reperietur, ibi frequentior communitur bitur visitatio Dei in colle thuris. Ad quam re-

Ant. Maria venerabilis noster Pater Zacaria, dum de oratione, in qua ipse valdè excellebat, dissereret, appositè tradebat Aphorismum verè pretiosum: *vis rectè orare, prius debes à seculi curis elongari, & à propriis expurgari passionibus, qua ab animo fiduciam auferunt orationis.*

Mortificationis studio cor disponitur ad Dei visitationes. Si mortificationis studio cor nostrum à curis externis aliquando saltem nouerimus ad Deum colligere, tunc Dominus noster visitabit cor nostrum in Hymnodiis, & precibus, quasi montem myrrhæ & collem thuris. Nam sicut mortificationis studium purgat cor à curis externis, ita Hymnodia inuitat Domini aduentum, & preparat in corde psallentis dignam Deo habitationem, quemadmodum tradidit idem sanctus Gregorius alibi dicens: *Vox etenim Psalmodia cantata per intentionem cordis agitur, per hanc omnipotentis Domini ad cor iter paratur, ut intentæ mentis prophetiæ mysteria vel compunctionis gratiam fundat.* Quod pronuntiatum comprobatur sanctus Doctor testimonio Dei per Hymnodium dicentis, *Sacrificium laudis honorificabit me; & illic iter, quo ostendam illi salutem.*

D. Gregor. Hom. I. in Ezech. explicans, quòd in Psalmodia, quasi in Sacrificio laudis, aperiatur & paretur via in corde ad habitaculum Dei, hoc est ad Iesum, qui est salus nostra, quia in Hebræa phrasi idem sit Iesus ac salus, cui dum cantamus, iter facimus ut ad cor nostrum veniat, & sui amoris gratia nos accendat.

Psal. 49. *Sacrificium laudis honorificabit me; & illic iter, quo ostendam illi salutem.*

Psalmodia rectus usus preparat animum diuinis consolationibus.

En quot bona & dona docet sanctus Gregorius ex recto Hymnodia vsu ad corda psallentium defluere, nimirum prophetia, compunctionis, & amoris.

Addamus nos, & dicamus inde prouenire dona omnium virtutum, quæ tantæ esse possunt, vt in admirationem trahant etiam Spiritus cælestes; quemadmodum nouimus eos admiratos animam Canticorum, quæ, ob frequentes uisitationes Sponsi in monte myrrhæ & colle thuris receptas, adeo excelluit in omni virtutum genere, vt dicere auditi sint: *Quæ est ista, quæ ascendit per desertum sicut virgula fumi ex aromatibus myrrhæ, & thuris, & uniuersi pulueris pigmentarij?* quibus verbis ostendunt Angeli cælestes admirationem non modicam ob insigniorum virtutum congregationem, quam obseruarunt in ea anima ex myrrhæ & thuris vsu. Quæ duo aromata tantummodo nominantur proprio vocabulo, dum cetera sub generaliori voce comprehenduntur, *Et uniuersi pulueris pigmentarij*; quia ceteræ virtutes ex mortificatione & oratione ortum habent.

Nec vacare mysterio dicendum est illud verbum, *de deserto*, quod Angeli vsurpant in suo elogio. Per illud namque declaratur, quanta debeat esse animi ad hanc virtutum omnium fragrantiam nitentis puritas à curis externis; debet enim tanta esse, quanta in desertis locis obtinetur. Ea deberet esse cogitationum omnium intentio in Deum, quæ in solitudine & desertis facile acquiritur, nullum mundi affectum aut cogitationem admittens, sed omnia visibilia obiecta à corde suo dimittens. Verùm ad hanc solitudinem cordis acquirendam ij tantum poterunt

*Sensuum
libertas
animi at-
tentionem
ad Deum
aufert.*

eniti, ac contendere, qui mortificationis studio sciunt seipsum ab his, quæ necessaria non sunt, quibusdam saltem anni temporibus viriliter uocare, ac subtrahere. Qui sensus suos permittit liberè ad quodlibet obiectum, etiam non necessarium vel muneris, vel statui, applicare, is, etiam in choro existens corpore, mente versabitur in foro, & in negotiis, nec dici poterit, quod deserto ascendat.

*Carthusia-
ni solitudi-
nis bona
experimur.*

Nouerunt magnum huius solitudinis bonum, qui in Ecclesia Dei, ut diuinarum rerum contemplationi vacent perfectiùs, se ad eam tantum studio colendam non per aliquod anni tempus, sed per totum vitæ spatium, sæculo relicto, tradiderunt. In quo genere excelluerunt Monachorum Ordines vitam profitentes contemplatiuam, inter quos primum censentur obtinere, cum Carthusiani Ordinis sectatores generaliter qui sanctæ solitudinis tenacissimi ac rigidissimi custodes, sicuti per eam multis iam sæculis maximè florent in Monasticæ disciplinæ viridi obseruantia, vnde illud sibi encomium sunt per meritum,

*Camaldulensium
Anachoretarum
disciplina.*

Per tria si, scilicet, vi, Carthusia permanet in vi, nimirum per silentium, solitudinem & viciam; ita suauitate animorum singulari maiore diei partem in sacra Hymnodia studio & in diuina contemplationis dulcedine expleat.

Tantum hoc bonum cœperant iam pridem gustare in Ecclesia Dei pij illi Anachoretæ, sanctissimi Romualdi Parentis institutum ac disciplinam fideliter seruantes, montium eligunt ac diligunt solitudinem, ibique per Psalmorum deuotum cantum, ac per iuge contemplationem studium

studium ascendere nouerunt, tamquã per mysticam scalam, in Deum, cui seipfos ex animo deuouerunt; quiq; innixus scalæ nihilo dissimili ab ea, quam priscis sæculis à terra cælum pertingentem ostenderat in Mesopotamiæ solitudinibus dilecto suo Patriarchæ Iacob, se præbuit videndum etiam prædicto istorum Anachoretarum optimo Parenti, vt filiorum suorum intelligeret conditionem. Dum enim hic præclarus vir in monte, qui Camaldulus postea dictus est, à quo & nomen Camaldulensium fuit Romualdi filiis traditum, thus & myrrham colligeret, nitens ad sublimem cum Deo vnionem per varias præcipuarum virtutum actiones, voluit in illo benignissimus Deus insignem priscae scalæ ostensionem re-nouare, tum vt nouus iste Patriarcha magnum suæ solitudinis experiretur fructum; tum vt filiorum, quos instituebat, cognosceret præclara merita apud Deum. Sicut in antiqua scala Iacob visi sunt Angeli Dei ascendentes & descendentes, quia illius Patriarchæ vita & actiones erant ab Angelis sanctis dirigendæ & custodiendæ; ita Romualdus in sua scala vidit homines in candida veste ascendentes & descendentes, quia eius filij, sanctæ solitudinis cultores veri, induturi erant non tam Angelicum in externis vestibibus candorem, quàm Angelicam in interiori animo puritatem, imò & æmulaturi Angelorum insigniora munera, dum Angelicè viuentes, fidem præstare debebant altissimo Deo iugi Hymnorum cantu ac contemplatione famulatum. Euentus visionem comprobauit. Nam ita fecundus fuit hic Sanctus in prole sanctorum, vt non solos Italiæ, vbi sui Ordinis primordia felicia fe-

S. Romualdi visio insignis.

Genes. 28.

licetque progressus vidit, sed postmodum etiam
Germaniæ & Poloniæ sanctis Anachoretis re-
perit montes.

Nouerunt etiam illi Religiosi viri, qui non
solum contemplatiuam, sed etiam simul actiua-
m exercentes vitam, soliti sunt mortificationis
studio solitudinem quamdam imitari, dum refer-
re à se student quidquid ad sui ipsius aut pro-
prie necessariam non pertinet utilitatem: licet enim
vivant & conuersentur inter homines, sobri-
tatem tamen animi scientes adhibere, videtur
quasi in solitudine vitam agere. Illi præsertim
huius generis Religiosi sentiunt huius solitudi-
nis beneficium, qui semel aut bis in anno
actuosa & tumultuosa vita seipso auocare
sunt, necessaria etiam dimittentes, vt se reco-
cipiant ad interiorem proprii animi occupa-
tionem. Hi solitudinis quamdam formam sibi con-
struunt etiam in media urbium frequentia, solitu-
dinem autem non loci, sed cordis; omnino ab-
stantinentes à curis omnibus externis, siue alienis
siue etiam propriæ domus, vt Hymnis, orationibus
ac meditationibus maiore animi attentione & conatu vacent. Tunc experiuntur, quantum
utilitatis proueniat ex hac cordis solitudine,
quantumque facilitatis acquirant ex se-
cussu collectione ad Deum orandum & contempla-
ndum. Non desunt hodie in Ecclesia Dei
ordines integri Regularium vitam profitentes
tam, qui sibi annum hunc secessum graui pro-
scripsere Decreto obseruandum, à quo nefas
est abstinere; vti Societas Iesu, Carmelitarum
calceati, nos Clerici Regulares Paulini, &c.

Qui huiusmodi sciunt se tradere solitudi-

*Mortifica-
tionis stu-
dium ma-
gna confert
bona.*

*Cordis so-
litudinis ad
Deum oran-
dum valde
conducit.*

*Solitarius
loquitur
Deum.*

*D. Ambr.
lib. 3. Of-
fic. cap. 1.
Domini no-
stri fre-
quentes se-
cessus ad
solitudi-
nem.*

ipſius & proximi maiorem vtilitatem. Hoc v-
nus vtilis operoſique otij oſtenſum nobis eſt
imitationem in ſanctiſſimo Moyſe, diuinitus
populi fidelis vtilitatem electo. Hic vir, vt
regiminis ſibi commiſſi poſſet feliciter ſuſtine-
re ac proſequi, fuit à Deo ad montem euocatus,
ſubſtituta prius omni populi externa cura: in eor-
um monte moras traxit quadraginta dierum, ſolus
cum Deo agens, vbi quidem verum otium ha-
buit, ſed negotioſum & vtile; quia à Deo, quod
cum colloquia trahebat, hauſit præcepta, docu-
menta & ſcientiam ad maius bonum & vtilitatem
populi commiſſi. Inde reportauit tabulas legum
diuini item cultus ritus & cærimonias, & in
cordis quàm capitis illustrationem: quemadmo-
dum ex alio ſimili ſeceſſu hauſit illas delectationes
& ſuauitates, quas Capite x. prioris libri
ſcribitur. Quod otium conſiderans diuus Ambro-
ſius, & cum eo Scipionis Africani conſeſſus,
ſicuti in Moyſis otio declarat antiquitatem ma-
iorem, ita etiam laudat maiorem vtilitatem. *Qui-
us autem maiora negotia, quàm huius otia (ait be-
atus Ambroſius) qui quadraginta diebus poſtquam
monte totam legem complexus eſt, & in illa ſolitudi-
ne qui cum eo loqueretur non deſiit.* Ipſe Domini
noſter, vt nos ad hunc vtilem ſanctumque otium
iuiſſus pij ſeceſſus vſum animaret, ſtatuit in ſe
eum frequentare, & in ipſius frequentia præ-
ſcribere formam, quam debebant boni diligenter
deinceps æmulari, vt virtutum quarundam cura
ra poſſet vnusquiſque facilius explere. Dignum
certè obſeruatione eſt, quod cognoviſſimus à Do-
mino noſtro ad hanc rem frequentatū. Legimus
quòd ipſe, quoties opus eſſet aggreſſurus eſſet
otium.

ordinarium, prius ad solitudinem se recipiebat, ubi moras trahens modò longiores, modò breuiores, iuxta operis mox sumendi qualitatem, se ipsum præparabat ad pium munus. Id in primis videre nobis nunc licet ab ipso obseruatum ante initium suæ prædicationis & manifestationis, quæ sicut tres continuos annos erat perduratura, ita secessum habuit ceteris longiorem: nam in desertum concedens locum, in asperrimo ieiunio Matth. 4.

& in assidua oratione quadraginta dierum & totidem noctium integrum expleuit curriculum, non sine communis hostis admiratione & conturbatione. Eosdem deinceps secessus in prædicationis progressu frequentes habuit variis anni temporibus: inter hos, illum præcipuè offero à sancto Euangelista Luca descriptum, antequam Dominus noster aggrediretur electionē Apostolorum, quorum opera uti volebat in orbis restoratione. Quamuis Dominus noster probè cognosceret & qualitatem eligendorum, & euentum electionis, voluit nihilominus se prius ad montem recipere, ibique, ab omnibus subductus externis tumultibus, Deum Patrem in oratione consulere; ut nobis ostenderet, quid facere nos deceat quibusdam anni temporibus, in quibus vel insigniora recoluntur Sacramenta, vel pietatis extraordinaria opera sunt à nobis arripienda.

In illis diebus, ait sanctus Euangelista, exiit in montem orare, & erat pernoctans in oratione Dei. Lucæ 6.

Hoc insigne Domini nostri facinus expendens beatus Ambrosius, vrget illud in exemplum omnibus viris pietate insignibus illis verbis ad rem nostram opportunis: *Species tibi datur, forma præscribitur quam debeas amulari. Quid enim te pro* D. Ambr. lib. 5. in Lucam,

pro

nis imitationi operam dare; non solus enim Hym-
 nodiæ rectus vsus, sed etiam omnis virtutis pro-
 gressus magnam hauriret vtilitatem. De nostro
 Alexandro Saulio, cuius vitæ sanctitas non so-
 lum apud nostrum Ordinem, sed etiam apud to-
 tam Christi Ecclesiam nota est & celebris, ob in-
 signes virtutes, quas, tum in Regulari vita tum
 in Episcopali dignitate existens, ad publicum bo-
 num exercebat, testatum habemus, quòd tam-
 quam alter Moyses, vt animas sibi concreditas
 posset faciliùs & securiùs dirigere ad viam salu-
 tis, dum in insula Corsicæ Episcopus esset, cuius
 etiam dictus est Apostolus, quamuis per totum
 anni tempus esset sacræ Hymnodiaë studiosissi-
 mus, ita vt non contentus solito Hymnodiaë vsu,
 quam cum suis Canonicis in choro semper ex-
 plere conabatur, solus in proprio Oratorio alium
 præterea Hymnorum numerum recitare quoti-
 die vellet genibus semper positus, & aperto capite,
 ex quo non semel prodire visi sunt clarissimi lu-
 cis radij; tamen ad montem solitudinis se reci-
 piebat semel saltem in anno, nimirum ad Clau-
 stra Religiosorum, quibus cum per id temporis,
 omni regiminis cura in Vicarium reiecta, vitam
 communem agebat tam in victu quàm in disci-
 plina chori, conueniens cum ceteris Religiosis,
 qui vt plurimum erant vel Capucini, vel Obser-
 uantiaë sancti Francisci (nulla existente in ea insu-
 la nostri Ordinis domo) ad omnes Horas Cano-
 nicas tum diurnas tum nocturnas. Translatus ad
 Ticinensem Episcopatum, statis anni temporibus
 se ipsum recipiebat ad nostri Ordinis Colle-
 gium, vbi nihil de regulari disciplina remittens,
 per plures dies Deo diuinisque vacabat rebus,
 maioriq̃ue

Alexandri
 Saulij an-
 nui seces-
 sus.

Paul. Bell.
 Orat. de
 Alex. Saul.

maioriꝛue studio virtutibus animi colendis ob-
ram dabat. Quem fructum inde sibi comparat
ad vitæ perfectioris sanctitatem ostendunt
effectus, quos omnipotens Deus, ad populæ
eius nomen inuocatum vtilitatem, quotidie
rari dignatur; quemadmodum testantur in
ræ ferè tabellæ, tum ex argento tum ex pi-
populis oblata, quæ in Cathedrali Papæ Ec-
sias appensæ conspiciuntur. Vtinam qui hæc
nouerunt, studere aliquando decernant vitæ
ritati, & sensuum opportuna collectioni, vt
gressus in dies maiores mereantur adipisci
comparare. Et sicuti per anni circulum sancti
quædam tempora nobis offeruntur, quia
sanctiora recoluntur mysteria; ita attentione
tateq; maiore in Hymnodia vsu incumbamus
animum prorsus liberum ab omni alia occupa-
tione colligentes in vnum Deum, quem colimus
& veneramur. Quo præsertim tempore debent
pij psallentes omni studio & opera incumbere,
eas rectè psallendi condiciones hoc Libro deli-
ptas omni explerent ac exercerent perfectione,
defectus, quos Libro proximè sequenti cau-
dos monebimus, omnino expurgarent; quæ
faciliùs memoriæ commendentur; sequenti
versibus comprehensa subiicio:

Thesaur.
Theolog.
verbo *Hera*
Canon.

*Cum Domino psallis, psallendo bis tria serua.
Mens sit sublimis, pes iunctus, visus in motu.
Erige cor sursum, profer benè, percipe sensum.
Dum licet, in medio fac pausam, nec irate fere.
Et non posterior versus prius incipiatur,
Anterior donec perfecto fine sonetur.*